

Dopouštíte se podvodu a sami jste jeho obětí.

S Irskou revoluční vervou to vyslovila profesorka sociálních věd Dublinské univerzity Imelda McCarthy. Během workshopu Democratic Treatment, pořádaném Institutem pro systemickou zkušenost, přišla diskuse i na těžkosti zprostředkovatelů na úřadech práce při stoupající nezaměstnanosti.

Vysvětlení mne zaujalo natolik, že jej mám chuť zprostředkovat dál touto cestou.

Dochází totiž k mísení několika různých témat, která nejsou-li rozlišována vedou k frustraci všech zúčastněných.

Předně dochází k záměně společenského problému – nedostatku pracovních míst a individuálně psychologického. Namísto toho, aby se hovořilo o společenském problému a tento problém se společensky, tj. vládou, parlamentem, občanskými iniciativami a dalšími řešil, jsou uchazeči o zaměstnání na úřadech práce stavěni do pozice, že se jedná o jejich individuální problém sociálně psychologické nedostačivosti.

Pracovníci ÚP jsou cvičeni v řešení individuálních problémů, jejich nalézání a řešení. proto také takové problémy nalézají a řeší u svých klientů. Jenomže ti nemají primárně individuální problémy – oni prostě a obyčejně chtějí práci. A protože Úřad práce inzeruje, že práci zprostředkovává, jsou si o práci říct.

Namísto nabídky práce – která není – však dostanou nabídku zabývat se vlastními sociálně psychologickými problémy, které, pokud se nám chce, najdeme vždy u kohokoliv. Tedy i pracovníci je vidí a nacházejí u uchazečů o zaměstnání. Jenomže tito uchazeči o takovou službu nestojí, kvůli ní se nevydávají na ÚP a proto se oprávněně zlobí. Říkají, že jejich situaci pracovníci nerozumí, že je posílají od čerta k ďáblu, že je nutí dělat věci, které si nepřišli objednat. Že s nimi dělají všechno jiné, než aby jim nabízeli práci.

Jestliže ovšem klienti odmítají dobře míněnou snahu pracovníků ÚP, začínají se tito pracovníci docela oprávněně zlobit, protože je nefér, od klientů, že nepřijímají jejich dobrými úmysly vedené snažení. Odmítání je frustruje nadvakrát, jednak proto, že nemohou nabízet práci – tedy vykonávat profesi, kterou se zavázali dělat, jednak proto, že nemohou dělat ani náhradní služby, kterými se snaží vykoupit si vědomí, že neplní co by měli – protože práce není. Zlobí se na klienty a označují je za nespolupracující, depresivní, asociální, podvádějící, odmítavé a narůstá míra negativního hodnocení klientů. To klienti pochopitelně poznají a celý kruh se uzavírá tím, že klienti mají pocit, jakoby je na úp nevíkali, ale právě naopak, že tam překážejí.

Pozoruhodné, že všichni mají pravdu, protože se všichni stali obětí stejné chyby. Totiž chyby podvodné inzerce. Pracovníkům bylo slíbeno, že budou zprostředkovávat práci a klientům je nabízeno toto zprostředkování. Dokonce jsou nuceni k tomu si takové zprostředkování žádat, jinak se s nimi nikdo na ÚP nebude bavit! Jenže taková práce není! A není chyba ÚP práce že není, ale je chyba, že to nijak nereflektuje.

Je to naprosto absurdní situace, jako kdybyste mohl vstoupit do obchodu obuví jenom po podpisu písemného prohlášení, že si opravdu chcete koupit boty, abyste vzápětí zjistili, že v tomto obchodě žádné boty nevedou! Nedostí na tom, musíte několik pater tam a zase zpátky, donutí vás vyplnit dotazníky o tom, jaké boty byste rád, vyptají se vás na to kolik byste za boty eventuálně vydal, pošlou vás do ateliéru, kde vám sejmou otisky nohou. Jen ty boty, ty boty nemají. Ovšem nabídnou vám například, že vás naučí vařit, nebo zaměstnají na pile, podají vám školení o tom jak si boty ušít sám, nebo vám jen řeknou, že máte smůlu. A

když se nesměle optáte nač tedy takový obchod je, když nevede boty, všichni se urazí a začnou na vás koukat podezřívavě, jestli je náhodou nechcete ožulit.

V obchodním zákoníku je pojem klamavá reklama, jako forma podvodu. Stát, který zaměstnává zprostředkovatele se na nich dopouští podvodu, protože je zaměstnal na zprostředkování, jenže nezajistil zboží. Překážka v práci je tedy na straně zaměstnavatele, nikoli na straně zaměstnance. Pokud se nebrání a zůstává ve své práci, pak se k tomuto podvodu připojuje a dál podvádí klienty, kteří jsou obzvláště zranitelní, neboť jsou součástí sociálního problému – nejsou zaměstnání.

Ivan Úlehla 1999